

CÔNG TÁC XÂY DỰNG TỔ CHỨC CƠ SỞ ĐẢNG CỦA ĐẢNG BỘ TỈNH NGHỆ AN (2005-2015)

ThS NGUYỄN THẾ THÁI

Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng

Nhận thức được vai trò của công tác xây dựng tổ chức cơ sở đảng (TCCSD) quyết định trực tiếp đến công tác xây dựng Đảng và phát triển kinh tế-xã hội, Đảng bộ tỉnh Nghệ An đã chú trọng xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh và đạt được những thành tựu quan trọng.

1. Chủ trương và quá trình chỉ đạo

Đảng bộ tỉnh Nghệ An hiện có 29 đảng bộ trực thuộc, với 1.617 TCCSD, trong đó 819 đảng bộ cơ sở (480 đảng bộ xã, phường, thị trấn) và 798 chi bộ cơ sở; 10.150 chi bộ, đảng bộ bộ phận trực thuộc đảng ủy cơ sở và 185.417 đảng viên.

Từ năm 2005 đến năm 2015, bằng những chủ trương, giải pháp thiết thực, khả thi, các cấp ủy đảng của Đảng bộ tỉnh Nghệ An coi trọng xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên.

Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Nghệ An lần thứ XVI (2005), xác định: Tăng cường công tác xây dựng Đảng bộ trong sạch, vững mạnh, chú trọng nâng cao chất lượng TCCSD, đội ngũ cán bộ, đảng viên-khâu then chốt bảo đảm lãnh đạo thực hiện tốt nhiệm vụ phát triển kinh tế-xã hội, củng cố quốc phòng-an ninh trên địa bàn tỉnh¹.

Thực hiện Nghị quyết số 22-NQ/TW, ngày 2-2-2008, của Hội nghị 6 khoá X về "Nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức cơ sở đảng và chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên". Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Nghệ An (khoá XVI) ban hành Nghị quyết số 17-NQ/TU, ngày 19-5-2008, về chương trình hành động

thực hiện NQTƯ 6 (khoá X). Trên cơ sở đánh giá khách quan về công tác xây dựng TCCSD, bên cạnh những kết quả đạt được và những hạn chế cần khắc phục, Nghị quyết số 17 chủ trương: cấp ủy đảng các cấp tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, xây dựng đội ngũ đảng viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, có trí tuệ, phẩm chất đạo đức cách mạng, có ý thức tổ chức kỷ luật, thật sự tiên phong gương mẫu, đủ năng lực hoàn thành nhiệm vụ được giao; hoàn thiện mô hình tổ chức của các loại hình TCCSD gắn với lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ chính trị và lãnh đạo các tổ chức chính trị-xã hội; đẩy mạnh công tác phát triển đảng viên, nhất là địa bàn, đơn vị chưa có tổ chức đảng, đảng viên; coi trọng chủ trương trẻ hóa, tiêu chuẩn hóa, thể chế hóa và từng bước nhất thể hóa chức danh cán bộ, tạo bước chuyển biến có tính đột phá về xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức cơ sở; nâng cao chất lượng, đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương thức hoạt động của các loại hình TCCSD theo hướng mở rộng dân chủ, tăng cường kỷ cương, kỷ luật, khắc phục tình hình thức, đơn điệu, bao đảm tính lãnh đạo, tính giáo dục, tính chiến đấu trong sinh hoạt².

Tinh ủy chỉ đạo các đảng bộ trực thuộc xây dựng chương trình hành động, trong đó công tác giáo dục chính trị, tư tưởng được coi trọng và gắn với cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”. Quán triệt quan điểm nâng cao sức chiến đấu của TCCSD phải đi từ nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên. Tinh ủy yêu cầu: Tập trung làm tốt công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ một cách toàn diện, nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt, kết hợp với luân chuyển, tăng cường cán bộ từ tinh xuống cơ sở nhằm tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức đảng ở cơ sở.

Đến Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XVII (2010), Đảng bộ tỉnh Nghệ An tiếp tục khẳng định: Công tác chính trị, tư tưởng được tăng cường; chú trọng xây dựng đạo đức trong cán bộ, đảng viên; tập trung chỉ đạo có kết quả bước đầu cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”; nâng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của TCCSD và chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên được nâng lên; hệ thống tổ chức đảng từ tinh đến cơ sở tiếp tục được củng cố và phát triển¹. Đảng bộ chủ trương: Tập trung nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức đảng và chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên ở cơ sở. Nâng cao vai trò, vị trí của TCCSD trong các cơ quan, đơn vị và doanh nghiệp. Đây mạnh công tác phát triển Đảng, quan tâm những người lao động trực tiếp, đội ngũ trí thức, tuổi trẻ, nữ, dân tộc thiểu số, giáo dân... và lực lượng vũ trang. Nâng cao chất lượng sinh hoạt Đảng, nhất là sinh hoạt chi bộ; thực hiện tốt nguyên tắc tập trung dân chủ; thường xuyên tự phê bình và phê

binh, tăng cường đoàn kết nội bộ, nhất là trong thường trực, ban thường vụ cấp ủy⁴.

Thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XVII, ngày 13-3-2012, Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh xây dựng và ban hành Nghị quyết số 09-NQ/TU về “Nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức cơ sở đảng tỉnh Nghệ An giai đoạn 2011-2015”. Nghị quyết xác định: Tập trung củng cố, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu, tạo chuyển biến rõ rệt về chất lượng các loại hình TCCSD. Xây dựng TCCSD thực sự trong

sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng và tổ chức; đoàn kết, thống nhất, gắn bó mật thiết với nhân dân, có nội dung, phương thức lãnh đạo khoa học, có đội ngũ cấp ủy, cán bộ, đảng viên đủ phẩm chất và năng lực; đảm bảo TCCSD là hạt nhân lãnh đạo thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị, chủ động và giải quyết kịp thời, có hiệu quả những vấn đề xảy ra ở cơ sở⁵.

Trong đó, chú trọng hoàn thành cơ bản việc kiện toàn, sắp xếp

Sức mạnh của Đảng được tạo nên bởi sự vững mạnh của các cấp bộ đảng, trong đó, tổ chức cơ sở Đảng đóng một vai trò đặc biệt quan trọng. Trong quá trình xây dựng và trưởng thành, Đảng bộ tỉnh Nghệ An rất quan tâm đến công tác xây dựng tổ chức cơ sở Đảng và đã đạt được nhiều kết quả quan trọng, để lại nhiều kinh nghiệm quý.

TCCSD và các tổ chức của hệ thống chính trị đồng bộ, thống nhất, bảo đảm sự lãnh đạo của Đảng ở cơ sở; các TCCSD thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ theo quy định của Trung ương, lãnh đạo hoàn thành tốt nhiệm vụ chính trị cơ sở. Đội ngũ cấp ủy viên, trước hết là bí thư cấp ủy và cán bộ, đảng viên thật sự tiên phong gương mẫu, có bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức cách mạng, có ý thức tổ chức kỷ luật, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Tinh ủy chỉ đạo ban thường vụ cấp ủy các đảng bộ trực thuộc tổ chức quán triệt và ban hành kế hoạch cụ thể thực hiện nghị quyết của Tinh ủy, tập trung vào những nhiệm vụ chủ yếu: nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị tư tưởng đối với tổ

chức đảng và cán bộ, đảng viên; tiếp tục đẩy mạnh học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh gắn với quán triệt và thực hiện tốt NQTU 4 khóa XI về “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay”; tập trung ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên; kiện toàn, sắp xếp TCCSD và các tổ chức trong hệ thống chính trị đồng bộ, thống nhất, bảo đảm sự lãnh đạo của Đảng ở cơ sở; quán triệt, cụ thể hóa và thực hiện đầy đủ chức năng nhiệm vụ, nâng cao chất lượng hoạt động của các loại hình TCCSD thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị được giao; đổi mới phương thức lãnh đạo của cấp ủy và TCCSD; xây dựng, bố trí, sắp xếp, sử dụng đội ngũ cán bộ, cấp ủy cơ sở, trước hết là bí thư cấp ủy; nâng cao chất lượng đội ngũ đảng viên, thực hiện tốt công tác phát triển Đảng và quản lý đảng viên. Tăng cường công tác chỉ đạo kiểm tra, giám sát, làm tốt công tác đánh giá xếp loại và bảo vệ chính trị nội bộ; Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức trong hệ thống chính trị tích cực tham gia xây dựng TCCSD, dựa vào quần chúng nhân dân để xây dựng TCCSD; ban hành và thực hiện tốt một số cơ chế chính sách, nhất là vùng có tính chất đặc thù, tạo điều kiện để nâng cao chất lượng hoạt động TCCSD.

Để tăng cường chỉ đạo việc kiện toàn, sắp xếp TCCSD trên địa bàn tỉnh, ngày 30-5-2012, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Nghệ An đã ban hành Đề án 2391-ĐA/TU về sắp xếp TCCSD. Sau hơn một năm thực hiện đề án, Ban Thường vụ Tỉnh ủy đã chỉ đạo khảo sát, đánh giá kết quả thực hiện mô hình đảng bộ cơ quan đảng, đoàn thể cấp huyện; chi bộ cơ quan xã, phường, thị trấn. Từ kết quả khảo sát toàn Đảng bộ tỉnh, ngày 19-11-2013, Ban Thường vụ Tỉnh ủy ra Thông báo số 937-TB/TU chỉ đạo các đảng bộ trực thuộc tăng cường lãnh đạo thực hiện có hiệu quả việc sắp xếp TCCSD. Nhằm tiếp tục thực hiện Kết luận số 80-KL/TW, ngày 29-7-

2010, của Ban Bí thư về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 07-CT/TW, ngày 23-11-1996, của Bộ Chính trị về “Tăng cường công tác xây dựng Đảng, các đoàn thể nhân dân trong các doanh nghiệp tư nhân, công ty trách nhiệm hữu hạn, công ty cổ phần tư nhân và doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài”, ngày 8-2-2014, Tỉnh ủy Nghệ An ban hành Quyết định số 5155 kèm theo Đề án “Phát triển tổ chức đảng, đảng viên trong các doanh nghiệp tư nhân và doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài giai đoạn 2014-2020”.

2. Một số kết quả và kinh nghiệm

Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh, công tác xây dựng TCCSD ở tỉnh Nghệ An đã đạt được những kết quả sau:

Một là, về công tác chính trị, tư tưởng

Cấp ủy đảng các cấp đã quan tâm lãnh đạo tổ chức quán triệt, triển khai, thực hiện nghiêm túc Điều lệ Đảng, nghị quyết, chỉ thị, các văn bản quy định hướng dẫn của Trung ương, của Tỉnh ủy về công tác xây dựng TCCSD. Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng được cấp ủy đảng các cấp quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo theo hướng thiết thực, hiệu quả. Đã gắn liền công tác giáo dục chính trị, tư tưởng với cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” và việc quán triệt, triển khai thực hiện NQTU 4 khóa XI về “Một số vấn đề cấp bách về công tác xây dựng Đảng hiện nay”, thực hiện nghiêm Chỉ thị 03-CT/TW của Bộ Chính trị về tiếp tục Đẩy mạnh học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh. Sau kiểm điểm thực hiện NQTU 4 khóa XI, năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của TCCSD có chuyển biến tích cực, cơ bản thực hiện được chức năng, nhiệm vụ, giữ vai trò hạt nhân chính trị ở cơ sở, xây dựng hệ thống chính trị cơ sở hoạt động có hiệu quả. Các cấp ủy đã tập trung ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống, những biểu

hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ nhằm nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng, củng cố niềm tin của đảng viên và nhân dân đối với Đảng.

Hai là, về công tác xây dựng tổ chức đảng

Thực hiện Nghị quyết 17-NQ/TU, Ban Thường vụ Tỉnh ủy đã tiến hành khảo sát, đánh giá kết quả thực hiện mô hình đảng bộ cơ quan đảng, đoàn thể cấp huyện; chi bộ cơ quan xã, phường, thị trấn trên phạm vi toàn tỉnh, doanh nghiệp; cơ quan; đơn vị sự nghiệp; lực lượng vũ trang. Trên cơ sở đó, các đảng bộ Thị xã Cửa Lò, huyện Thanh Chương, Tương Dương, Tân Kỳ, Quế Phong, Quỳnh Hợp, Kỳ Sơn... đã giải thể chi bộ cơ quan cấp xã. Đảng bộ Thành phố Vinh, huyện Đô Lương, Tương Dương, Tân Kỳ, Kỳ Sơn, Quỳnh Châu, Quỳnh Lưu, Nghi Lộc đã chia tách đảng bộ cơ quan đảng, đoàn thể cấp huyện thành hai đảng bộ để hoạt động phù hợp với thực tế.

Thực hiện Đề án số 2391-ĐA/TU về sắp xếp TCCSD, trong 3 năm (2012-2015), Tỉnh ủy đã chỉ đạo thực hiện 2 đợt chuyển giao 69 TCCSD và 1.500 đảng viên, thành lập mới 2 đảng bộ trực thuộc tỉnh⁶. Việc bố trí, sắp xếp TCCSD ở cấp huyện từng bước hợp lý hơn; giảm đầu mối cơ sở, nâng cao năng lực lãnh đạo của các TCCSD. Các TCCSD ở các loại hình và các vùng, miền có chuyển biến tốt. Năm 2005, toàn tỉnh có 1.437 TCCSD, năm 2010 tăng lên 1.572 TCCSD, đến năm 2015 toàn tỉnh có 1.622 TCCSD. Đến năm 2014 đã “xóa” điểm “trắng” TCCSD ở xã, phường, thị trấn. Số xóm, bản không có chi bộ giảm từ 269 (năm 2005) xuống còn 162 (năm 2010). Thực hiện Nghị quyết số 09-NQ-TU, các cấp ủy cơ sở đã phân công đảng viên là cán bộ, công chức xã tăng cường về sinh hoạt để thành lập chi bộ ở 116/162 khối xóm; thành lập 20 chi bộ ở các khối, xóm có đảng viên nhưng chưa đủ điều kiện thành lập chi bộ riêng. Đến tháng 2-2015, toàn tỉnh chỉ còn 26 xóm chưa có chi bộ, chưa có đảng viên⁷.

Năm 2005 có 63,04% TCCSD đạt trong sạch, vững mạnh; năm 2008 đã tăng lên 69,1%; đến năm 2010 tăng lên 76,4⁰%. TCCSD yếu kém giảm từ 2,64% năm 2005 xuống còn 0,13% năm 2015⁸. Tỉnh ủy đã chỉ đạo các tổ chức đảng thực hiện phân loại tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên đảm bảo thực chất hơn. Kết quả xếp loại trong năm 2015, toàn tỉnh có 812/1.622 TCCSD đạt trong sạch, vững mạnh, chiếm 50,06%, giảm 3,3% so với năm 2014. Khối đảng bộ cấp trên cơ sở, có 12 đảng bộ đạt vững mạnh; 17 đảng bộ hoàn thành tốt nhiệm vụ⁹.

Ba là, về công tác phát triển đảng viên

Công tác phát triển đảng viên được đặc biệt quan tâm, nhất là kết nạp đảng viên là người dân tộc thiểu số, tôn giáo và vùng khó khăn. Giai đoạn 2005-2010, có 34.000 quần chúng tích cực được bồi dưỡng để phát triển Đảng. Từ năm 2010 đến tháng 6-2014 đã kết nạp được 25.318 đảng viên. Trung bình mỗi năm, Đảng bộ Nghệ An kết nạp gần 6.000 quần chúng ưu tú vào Đảng¹⁰. Trung bình hằng năm toàn tỉnh kết nạp gần 1.000 đảng viên dân tộc thiểu số, trên 10 đảng viên tôn giáo. Các đảng bộ làm tốt công tác phát triển đảng viên là thành phố Vinh, các huyện Diễn Châu, Thanh Chương, Kỳ Sơn, Nghi Lộc và Đảng bộ Khối doanh nghiệp. Đặc biệt, huyện vùng cao Kỳ Sơn là một trong số 63 huyện nghèo của cả nước có tỷ lệ kết nạp đảng viên cao nhất tỉnh.

Chất lượng đảng viên mới kết nạp trong tỉnh được nâng lên. Trong số được kết nạp Đảng có trên 80% là đoàn viên, 16,5% là người dân tộc thiểu số. Số có trình độ trung học phổ thông từ 93-94%, trung học chuyên nghiệp, đại học và trên đại học là 40-46,5⁰%. Trong đó đảng viên mới có trình độ cao đẳng và trên đại học có tỷ lệ 30-34%¹¹.

Bốn là, về công tác cán bộ

Nâng cao sức chiến đấu của TCCSD phải đi từ nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên. Giai đoạn 2005-2015, tỉnh Nghệ An đã tổ chức và

cử đi đào tạo, bồi dưỡng hơn 370.000 lượt cán bộ các cấp, trong đó hơn 90.000 lượt cán bộ trẻ, gần 79.000 lượt cán bộ người dân tộc thiểu số. Đến năm 2015, có 338 cán bộ được đào tạo trình độ tiến sĩ, 3.918 thạc sĩ và học ngoại ngữ theo tiêu chuẩn Đề án 165 của Bộ Chính trị về đào tạo, bồi dưỡng cán bộ bằng ngân sách nhà nước. Bình quân mỗi năm, Ban Tổ chức Tỉnh ủy tham mưu đào tạo cao cấp lý luận chính trị tại chức và tập trung gần 170 cán bộ các cấp...¹².

Công tác luân chuyển cán bộ được chú trọng. Trong 10 năm, toàn tỉnh đã thực hiện luân chuyển trên 1.400 lượt cán bộ từ tỉnh xuống huyện, huyện về xã và ngược lại. Để giúp các cơ sở vùng đặc thù củng cố, nâng cao chất lượng tổ chức đảng, Tỉnh ủy đã chỉ đạo đưa sĩ quan biên phòng về giữ chức danh phó bí thư đảng ủy xã biên giới và cán bộ biên phòng về sinh hoạt Đảng tạm thời tại các xóm, bản vùng xung yếu. Thực hiện Đề án “đưa sinh viên tốt nghiệp đại học, cao đẳng, trung học chuyên nghiệp về xã”, từ năm 2005 đến năm 2014, Nghệ An đã tiếp nhận 3.390 người về đảm nhiệm các chức danh chuyên môn cấp xã và đưa 199 trí thức trẻ về các xã nghèo miền núi khó khăn; tuyên chọn 26 sinh viên tốt nghiệp đại học về làm phó chủ tịch UBND xã nghèo vùng cao thuộc các huyện Tương Dương, Kỳ Sơn, Quế Phong¹³.

Trong củng cố TCCSD, các cấp ủy coi trọng việc nâng cao chất lượng công tác đảng viên. Tỉnh ủy đã ban hành cơ chế giám sát đảng viên và quy định nội dung, phương pháp đánh giá, phân loại đảng viên; các cấp ủy đã làm tốt việc giới thiệu đảng viên về sinh hoạt nơi cư trú. Quân bình hằng năm số đảng viên từ hoàn thành tốt nhiệm vụ trở lên đạt tỷ lệ 83,5%, số đảng viên vi phạm kỷ luật giảm từ 1,06% (năm 2011) xuống còn 0,27% (năm 2015)¹⁴.

Từ quá trình Đảng bộ tỉnh Nghệ An thực hiện công tác xây dựng TCCSD (2005-2015), có thể rút ra một số kinh nghiệm: Quán triệt và nhận thức đúng

đến vị trí, vai trò tầm quan trọng của TCCSD; chú trọng và thường xuyên nâng cao chất lượng công tác đánh giá, phân loại TCCSD và đảng viên; chú trọng nâng cao chất lượng, số lượng đội ngũ đảng viên ở cơ sở ngang tầm với yêu cầu, nhiệm vụ phát triển kinh tế-xã hội của địa phương; tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy cấp trên đối với cấp ủy cấp dưới về xây dựng TCCSD; đổi mới phương thức lãnh đạo của các cấp ủy đảng, coi trọng công tác tư tưởng trong đảng bộ và nhân dân.

Tăng cường củng cố, xây dựng TCCSD chính là xây dựng gốc rễ, nền tảng của Đảng, là hạt nhân chính trị lãnh đạo ở cơ sở; đó cũng chính là đảm bảo đường lối của Đảng đi vào cuộc sống.

1. Xem Đảng bộ tỉnh Nghệ An: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XVI*, Nghệ An, 2006, tr. 70

2. Xem Tỉnh ủy Nghệ An: Nghị quyết số 17-NQ/TU, ngày 19-5-2008, về chương trình hành động thực hiện NQ/TU 6 (khóa X). Tài liệu lưu Văn phòng Tỉnh ủy

3, 4. Xem Đảng bộ tỉnh Nghệ An: *Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XVII*, Nghệ An, 2010, tr. 24, 80.

5. Xem Tỉnh ủy Nghệ An: Nghị quyết số 09, ngày 13-3-2012, về “Nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức cơ sở đảng tỉnh Nghệ An giai đoạn 2011-2015”. Tài liệu lưu Văn phòng Tỉnh ủy.

6. Xem Tỉnh ủy Nghệ An: “Công tác xây dựng Đảng nhiệm kỳ 2010-2015”. Tài liệu lưu Văn phòng Tỉnh ủy.

7, 8, 13, 14. Xem Tỉnh ủy Nghệ An: “Công tác xây dựng Đảng nhiệm kỳ 2005-2010, 2010-2015”. Tài liệu lưu Văn phòng Tỉnh ủy.

9. Xem Tỉnh ủy Nghệ An: “Công tác xây dựng Đảng năm 2015”. Tài liệu lưu Văn phòng Tỉnh ủy.

10, 11. Xem Tỉnh ủy Nghệ An: Báo cáo công tác phát triển đảng viên nhiệm kỳ 2005-2010, 2010-2015. Tài liệu lưu Văn phòng Tỉnh ủy.

12. Xem Tỉnh ủy Nghệ An: “Báo cáo đội ngũ đảng viên năm 2015”. Tài liệu lưu Văn phòng Ban Tổ chức Tỉnh ủy.